

Mishnah Bekhorot, chapter 5

משנה בכורות פרק ה

(1) All disqualified sanctified animals may be sold in the meat market, slaughtered in the meat market, and weighed by the *litra* [e.g., sold by the pound, and the proceeds go to the Temple] except for the firstborn and the tithes, whose owners benefit from them [in the case of a firstborn or

א כל פסולי המקדשים (הנאתן להקדש), נמכרין באטליז ונשקלין בלטרא, חוץ מן הבכור ומן המעשר, שהנאתן לבעלים. פסולי המקדשין הניתן להקדש. ושוקלין מנה כנגד מנה בכור: ב בית שמאי אומרים, לא ימנה ישראל עם הכהן על הבכור. בית הלל מתירין, ואפילו נכרי. בכור

tithes, the owner is the priest or Levite, who sells its flesh to anyone. Since, therefore, the profit belongs to private people, it was not permitted to sell the meat and treat it disrespectfully like non-sacred animals by selling it in the market, etc., in order to gain more profit]; [but] disqualified sanctified animals, the Temple benefits from them [and therefore may be sold in the manner mentioned above]. And a portion [of ordinary meat, of known weight] is weighed against a portion of the firstborn.

(2) The School of Shammai say: An Israelite may not be invited to partake together with the priest, of a [disqualified] firstborn. The School of Hillel permit, even for a non-Jew. Regarding a firstborn stricken with [excess] blood, its blood

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל פסולי המוקדשין. קדשים שנפל בהן מום, אם מוכרין אותן ביוקר, טובת הנאה להקדש הוא. הלכך נמכרים באטליז, דהיינו שוק שמוכרים בו שאר בשר חולין ושם נמכרין ביוקר: ונשקלין בליטרא. להמכר בדרך שהקצבים מוכרים בשר חולין. דמתוך שיכולים למכור ביוקר, מוסיפים בדמים כשפודים אותם מן ההקדש: חוץ מן הבכור ומן המעשר. שאם נמכרים ביוקר הנאתן לבעלים. בכור הנאתו לכהן, דבשר בכור נאכל לכל אדם והכהן מוכרו ונוטל דמיו, ולכהן קרי בעלים של בכור ומשום הנאת הדיוט לא מזולזלין בקדשים לנהוג בהן מנהג חולין למכרן באטליז, אלא בביתו, ואע"פ שלא יקפצו עליהם בני אדם כל כך. ואין נשקלים בליטרא אלא באומד, ואם יפסיד לית לך בה: ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור. שאם יש לו חתיכת בשר חולין שנשקלה בליטרא, יכול לשקול בשר בכור כנגדה. אבל מעשר אין שוקלים מנה כנגד מנה, דמיחוי כאילו מוכרו, ובהמת מעשר אסור למכרה כלל משום דלא כתיב בה לא יפדה בדרך שכתוב בבכור, אלא לא יגאל ושנינו בספרי בכור שנאמר בו לא יפדה הוא נמכר, מעשר שנאמר בו לא יגאל אינו נמכר לא חי ולא שחוט ולא תמים ולא בעל מום: ב לא ימנה ישראל עם הכהן. לאכול עמו בחבורה מבשר בכור בעל מום, שאין נמנין על הבכור אלא חבורה שכולה כהנים, דכתיב (במדבר יח) וברשם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין מה חזה ושוק כהנים אין, ישראל לא, אף בכור בין תמים בין בעל מום כהנים אין, ישראל לא: ובית הלל מתירין ואפילו נכרי. דכתיב (דברים יב) בצבי וכאיל, מה צבי ואיל אפילו

may not be let, even if it dies [as a result of not letting its blood]; the opinion of Rabbi Yehudah. But the Sages say: It may be let, provided that no defect be made in it. If a defect was made in it, then he may not slaughter it on account of this [defect]. Rabbi Shimon says: He may let [the blood], even though he makes a defect in it [and may then slaughter it on account of this defect].

(3) If someone makes a slit in the ear of a firstborn, this one may never be slaughtered; the opinion of Rabbi Eliezer. But the Sages say: When another [disqualifying] defect appears in it, he may slaughter it on account of it [the other defect]. It once happened that an old male sheep, with thinning hair, was seen by a questor [a Roman official], who said: "What is the meaning of this one [that it is so old]?" They told him: "It is a firstborn, and may be slaughtered only if it has a defect." He then took a knife and slit its ear. This incident came before the Sages, and they permitted it [for it cannot be said that the heathen did it at the request of the owners].

רבנו עובדיה מברטנורא

נכרי, אף בכור נמי. וקרא דכתיב (במדבר יח) ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין, בבכור תמים דוקא משתעי **שאחזו דם**. חולי שהוא מסתכן בו מריבוי הדם: **אין מקיזין לו דם**. ואפילו במקום שאינו עושה בו מום. דמתוך שאדם בהול על ממונו, אי שרית ליה במקום שאין עושה בו מום, אתי למעבד במקום שעושה בו מום: **ובלבד שלא יעשה בו מום**. שלא יסדוק ראש אזנו או ניב שפתיו במקום שלא יוכל לחזור ולהתרפאות. דסברי רבנן, כל שכן דאי לא שרית ליה במקום שאין בו מום אתי למעבד אפילו במקום שיש בו מום: **לא ישחוט עליו**. הואיל והוא הטיילו. עד שיסול בו מום אחר: **יקיז**. אף במקום שעושה בה מום אם הוא צריך להקיז מאותו אבר, ולא יניחנו שימות. ואע"פ שהוא הטיל המום בידיו, ישחוט עליו. והלכה כר' שמעון: **ג הצורם**. הפוגם. ובכהן איירי שפוגם אוזן הבכור כדי שיהיה חולין בידו: **הרי זה לא ישחוט עולמית**. ואפילו נפל בו מום אחר. משום קנס, לפי שעבר והטיל מום בקדשים. שהמטיל מום בקדשים סופג את הארבעים, ואפילו עשה מום בבעל מום דכתיב (ויקרא כב) כל מום לא יהיה בו, קרי ביה לא יהיה בו, שלא יטיל בו מום, ומדהוה ליה למכתב מום, וכתב כל מום, לרבות אפילו בעל מום שלא יטיל בו מום: **כשיולד לו מום אחר ישחוט עליו**. ואפילו באותו מום עצמו אם מת המטיל את המום, בנו שחוט אחריו על אותו המום. דלדידיה קנסו רבנן, לבריה לא קנסו רבנן. וכן הלכה: **ושערו מדולדל**. לפי שלא נגזו מעולם: **קסדור**. ממונה מהמלך: **מה טיבו של זה**. שהניחודו להזקין כל כר: **פגיון**. סכין שיש לו שתי פיות קרוי פגיון: **והתירוהו**. אע"פ שהנכרי נתכוין להטיל בו מום, כיון דשלא מדעת ישראל עשה, שלא

שְׁאָחָזוּ דָם, אֶפְלוּ הוּא מֵת, אֵין מְקִיזִין לוֹ דָם, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, יִקְיִז, וּבִלְבַד שְׁלֵא יַעֲשֶׂה בּוֹ מוּם. וְאִם עָשָׂה בּוֹ מוּם, הָרִי זֶה לֹא יִשְׁחֹט עָלָיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר יִקְיִז, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בּוֹ מוּם: ג הצורם באזן הבכור, הרי זה לא ישחוט עולמית, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים, כשיולד לו מום אחר, ישחוט עליו. מעשה בזכר של רחלים זקן ושעריו מדולדל, ראהו קסדור אחד, אמר, מה טיבו של זה. אמרו לו, בכור הוא ואינו נשחט אלא אם כן היה בו מום. נטל פגיון וצרם באזנו, ובא מעשה לפני חכמים והתירוהו. ראה שהתירו,

When he saw that they permitted it, he went and slit [the ear] of other firstborn [in order to please the owners], and they prohibited it [because this is considered as if he did do it at the bequest of the owners]. One time children were playing in the field, and they tied together the tails of lambs; the tail of one of them came off, and it was a firstborn! This incident came before the Sages, and they permitted it. When they saw that they permitted it, they went and tied together the tails of other firstborn, and they then prohibited it. This is the general rule: Whatever is with the knowledge [of the owner] is prohibited; not with his knowledge, is permitted.

(4) If a firstborn was chasing a person, and he [the person] kicked it and caused a defect in it, then it may be slaughtered on account of this. Regarding all defects that may come by the hand of man: Israelite [i.e., non-priests] shepherds are trustworthy [to declare that the defect came of itself], but priestly shepherds are

רבנו עובדיה מברטנורא

נתכין לעשות נחת רוח לישראל: ראה שהתירו והלך וצרם באזני בכורות אחרים. כדי לעשות נחת רוח לישראל, נעשה כאילו אמר לו ישראל שיעשהו ואסור: היו תינוקות משחקים. וצריכא לאשמועינן קסדור נברי ותינוקות. דאי אשמועינן קסדור, הוה אמינא בנברי הוא דשרי דליכא למגור דילמא אתי למסרך וללמוד להטיל מום בקדשים דסרכיה דנברי לא אכפת לן שהרי נהוג הוא באיסורין אבל קטן דאי שריית ליה אתי למסרך אימא לא. ואי אשמועינן תינוקות, הוה אמינא תינוק הוא דשרי רבנן, דמאן דחזי לא אתי למימר נמי אי הוה שדי ביה גדול מומא הוה משתרי, דקטן בגדול לא מיחלף, אבל נברי גדול דאתי לאחלופי בגדול ישראל אימא לא, צריכא: כל שהוא לדעתו אסור. לאתויי גרמא כגון שיוליך הבהמה במקום שיש בו ברזל כדי שתכשל בו ויפול בה מום: ושלא לדעתו מותר. לאתויי אם היה ישראל מסיח לפי תומו ואומר בפני הנברי בכור זה אם נפל בו מום היינו אוכלים אותו ושמע הנברי והטיל בו מום, מותר: ד היה בכור רודפו בו' הרי זה ישחט עליו. ולא שנו אלא שבעטו בשעת רדיפה. אבל שלא בשעת רדיפה לא: הראויין לבוא בידי אדם. שיש לומר אדם הטייל בו, כגון נסמית עינו, נקטעה ידו, נסדקה אזנו: רועים ישראל נאמנים. ישראל הרועה בהמתו של כהן נאמן לומר על המומין שנפלו בבהמתו של כהן שמאליהם אירעו ויאכלנו בעליו הכהן במומו. ולא חשדינן ליה שמא על ידי אדם בא זה המום בכונה, ורועה זה משקר ובא להתירו כדי שישחטנו רבו כהן ויאכילנו ממנו, שהישראל מותר לאכול מן הבכור בעל מום כשהכהן נותן לו ממנו, בהכי לא חשדינן ליה, דללגימה מועטת כזו לא חיישינן שישקר הרועה ויעבור עבירה בעבור

not trustworthy [for they are suspected of causing the defect, hoping that the owner will give it to them and so too, regarding the firstborn of another priest they are suspected of a deal whereby one will repay the favor to the other when the opportunity arises]. Rabban Shimon ben Gamliel says: He

אינו נאמנים. רבן שמעון בן גמליאל אומר, נאמן הוא על של חברו ואינו נאמן על של עצמו. רבי מאיר אומר, הקשוד על דבר, לא דנו ולא מעידו: ה נאמן הכהן לומר הראיתי בכור זה ובעל מום הוא. הכל נאמנים על מומי המעשר. בכור שנסמית עינו, שנקטעה ידו, שנשברה רגלו, הרי זה ישחט על פי

[even a priest] is trustworthy regarding those [i.e., the firstborn] of his fellow, but he is not trustworthy regarding his own [firstborn]. Rabbi Meir says: The one who is suspect regarding something neither judges the matter nor gives testimony.

(5) The priest is trustworthy to say: "I showed this firstborn [to an expert], and it possesses a [permanent] defect" [provided that there are witnesses to testify that the defect was not caused intentionally]. All [even the owner] are trustworthy regarding defects of tithes [that they were not caused deliberately]. A firstborn whose eye becomes blind, or whose hand [i.e., foreleg] is cut off, or whose foot [hind leg] is broken, may be slaughtered by the decision of three synagogue goers

רבנו עובדיה מברטנורא

הנאת לגימה בלבד: רועים שהם כהנים אין נאמנים כשרועים בהמתן של ישראל, דנחשד האי כהן רועה שהוא עצמו הטיל בו מום, דמימר אמר האי רועה, לא שביק רבי לדידי ויהביה לכהן אחרינא. והוא הדין דכהן רועה אינו נאמן להעיד על הבכור של כהן אחר, דחיישינן לגומלים, דסבר אעידנו עכשיו, ויהא גומל לי כשיתן לי ישראל בכור תם ואטיל בו מום ויבוא כהן זה ויעדיני שמאליו נפל בו מום: רבן שמעון בן גמליאל אומר נאמן הוא על של חברו ואינו נאמן על של עצמו. רבן שמעון בן גמליאל פליג אתנא קמא וסבר דלא נחשדו כהנים אלא על בכור עצמו שכבר נתנו לו ישראל. אבל על של חברו בין רבו בין אחר לא נחשדו עליו: ר' מאיר אומר כל הקשוד על דבר לא דנו ולא מעידו. ואיכא בין ר' מאיר לתנא קמא, דלר' מאיר בכור כהן שנפל בו מום צריך שנים מן השוק להעיד עליו, ועד אחד אפילו שאינו כהן אין מועיל בו ולתנא קמא דוקא כהן אינו נאמן להעיד על בכורו של כהן, דחיישינן לגומלים, אבל שאינו כהן אפילו אחד מעיד נאמן להתירו. ורבן שמעון בן גמליאל אומר, אפילו בניו ובני ביתו של כהן נאמנים. דדוקא איהו גופיה על של עצמו אינו נאמן. ואשתו נמי אינה נאמנת מפני שהיא כגופו. והלכה כרבן שמעון בן גמליאל ה הראיתי בכור זה. לחכם, ואמר לי שמום קבוע הוא, ושוחטו. ובלבד שיהיו לו עדים שלא הטילו בו, שהכהנים חשודים להטיל מום בבכור כדי למכרו ולהאכילו כחולין. אבל אין חשודין לאכול קדשים תמימים בחוץ ולומר על מום עובר שהוא קבוע. וכהן שהוא מומחה, נאמן דרוך על מום הבכור שהוא קבוע ולהתירו. וכן נאמן הכהן לומר בכור זה נתן לי ישראל במומו, שהוא עשוי להגלות אם נתנו לו ישראל במומו אם לא, ומלתא דעבידא לאגלויי לא משקרי בה אינשי: הכל נאמנים על מומי המעשר. הכהנים חייבים להפריש מעשר בהמה כישראל. והכל נאמנים לומר על מום שנעשה בבהמת מעשר דשלא בכונה היה, ואפילו הבעלים. מגו דאי בעי שדי ביה מומא בכוליה ערריה קודם

[i.e., non-experts]. Rabbi Yose says: Even if they number twenty-three [i.e., a Sanhedrin], it may be slaughtered only upon the decision of an expert.

(6) If a person slaughtered a firstborn and sold [of] it[s flesh], and it was learned that it had not been shown [to an expert] — what has been eaten was eaten, and he returns to them the money [as a fine]; and what was not eaten, the flesh shall be buried, and he returns to them [the purchasers] the money. Similarly, if a person slaughtered a cow and sold it, and it was learned that it was a *treifah* — what has been eaten was eaten, and he returns to them [the purchasers] the money; and what was not eaten, they return the meat to him, and he returns the money to them. If they [the purchasers, in their turn] had sold it to non-Jews, or if they had thrown it to the dogs, they pay him the [lesser] worth of the *treifah* animal.

רבנו עובדיה מברטנורא

שיעשר ונמצא המעשר בעל מום: **שנסמית עינו שנקטעה ידו**. דהיינו מום מובהק: **בני הכנסת**. כלומר שאינן חכמים. והני מילי במקום שאין יחיד מומחה. אבל במקום שיש יחיד מומחה אינו נשחט אלא על פי מומחה ואפילו במום מובהק. דומיא דהפרת נדרים שבמקום שיש יחיד מומחה אין שלשה הדיוטות מועילים: **אפילו היו שם עשרים ושלשה**. אפילו היתה סנהדרין במקום ואין שם אחד שנטל רשות להתיר מומי הבכור, אינו נשחט על פיהם ואפילו במום מובהק, עד שיהיה שם מומחה. ואין הלכה כר' יוסי: **ו השוחט את הבכור**. ומכר מבשרו ונודע לנו שלא הראהו לחכם: **מה שאכלו**. הלוקחים אכלו: **ויחזיר להם את הדמים**. משום קנס, שהאכילום בשר איסור: **מכרוהו הלוקחים לנכרי**. הואיל ולא גרם להם איסורא, ישלמו לו דמי טריפה כמו שהיא נמכרת בזול והוא יחזיר להם את המותר. וגבי בכור לא תני מכרוהו לנכרי, דבכור תמים אסור בהנאה:

שְׁלֹשָׁה בְּנֵי הַכְּנֶסֶת, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אֶפְלוּ יֵשׁ שָׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, לֹא יִשְׁחַט אֶלָּא עַל פִּי מִמְּחָה: **ו השוחט את הבכור ומכרו ונודע שלא הראהו, מה שאכלו אכלו והוא יחזיר להם את הדמים**. ומה שלא אכלו, הבשר יקבר והוא יחזיר להם את הדמים. וכן השוחט את הפרה ומכרה ונודע שהיא טרפה, מה שאכלו אכלו ויחזיר להם את הדמים. ומה שלא אכלו, הן יחזירו לו את הבשר והוא יחזיר להם את הדמים. מכרוהו לנכרים או הטילוהו לכלבים, ישלמו לו דמי הטרפה: